DOCUMENT RESUME

ED 437 858 FL 026 154

AUTHOR Cyncar-Hryschuk, Markiana, Comp.; Petriw, Lesia, Comp.
TITLE Liuds'ka vdacha: Zbirka tekstiv (Human Nature: A Reader). Ukrainian Language Development Series.
INSTITUTION Alberta Learning, Edmonton (Canada). Curriculum Standards Branch.
SPONS AGENCY Alberta Learning, Edmonton. Language Services Branch.
ISBN ISBN-0-7785-0537-5
PUB DATE 1999-00-00
NOTE 40p.; For related documents, see FL 026 152-155. Made possible by the Financial Support of the Ukrainian Language Education Centre, Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, and the Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.
AVAILABLE FROM Alberta Learning, Curriculum Standards Branch, 11160 Jasper Avenue, Edmonton, AB Canada T5K 0L2. Tel: 780-427-2984; Fax: 780-422-3745; Web site: http://ednet.edc.gov.ab.ca.
PUB TYPE Guides - Classroom - Learner (051)
LANGUAGE Ukrainian
EDRS PRICE MF01/PC02 Plus Postage.
DESCRIPTORS Cultural Awareness; *Cultural Education; Dialogs (Language); Foreign Countries; Heritage Education; Instructional Materials; Literature; Native Language Instruction; Poetry; Reading Materials; Second Language Instruction; Second Language Learning; Short Stories; *Ukrainian; Uncommonly Taught Languages

ABSTRACT

This book is one of four intermediate-level readers in a series intended for second- or native language learners of Ukrainian. It includes a selection of short texts in modern Ukrainian, including poems, sayings (aphorisms), short stories, and dialogs. Other topics in this series include (in translation): Human nature, relationships, courage, and fascination with the unknown. (CNP)

Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made
from the original document.

ED 437 858

FL

Людська вдача

ЗБІРКА ТЕКСТІВ

Human Nature A Reader

PERMISSION TO REPRODUCE AND DISSEMINATE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY

Christina Andrews

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

1

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.

☐ Minor changes have been made to improve reproduction quality.

• Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official OERI position or policy

Програма навчання української мови

Coll.

КОЛЯЖ

ainian Language Development Series

Упорядкували
М. ЦИНЦАР-ГРИЩУК
Л. ПЕТРІВ

Ілюстрували
С. БУРАК-БЕРНАРД
О. ВАСАРАБ
Б. ГАРТМАНН
Й. ЗАРКАДАС
Г. САВАДЖ

BEST COPY AVAILABLE

2

FL026154

ЛЮДСЬКА ВДАЧА

ЗБІРКА ТЕКСТІВ

Human Nature

A Reader

Упорядкували
Маркіяна Цинцар-Грищук
Леся Петрів

Ілюстрували
Соня Бурак-Бернард
Орест Васараб
Барбара Гартманн
Йорґос Заркадас
Гаррі Савадж

Міністерство освіти Альберти
Відділ програмних стандартів
Едмонтон, Канада

Програма навчання
української мови

A Ukrainian Language
Development Series

©1999 the Crown in Right of Alberta, as represented
by the Minister of Learning, Alberta Learning,
11160 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5K 0L2

Every reasonable effort has been made to trace ownership of copyright materials.
Information enabling the publisher to rectify any reference or credit in future printings
will be welcomed.

All rights reserved

Видавництво складає щиру подяку таким установам за дозвіл на адаптацію й перевидання творів у цій збірці: Державному агентству України з авторських і суміжних прав за твір Езопа «Галка й птахи» (*Езопові байки*. Редактор І. Ф. Сидоренко. Київ: Веселка, 1972, с. 13-15), за твір Віталія Коротича «Дзеркало» (*Дніпро*. Київ: Дніпро, 1986), за твір «У котрому місяці ви народилися?» («Однокласник. Журнал для підлітків». Київ: Преса України, 1994), за твір «Князь і сокіл» («Світ дитини». Львів: б. в., 1922, ч. 21-22, с. 21-22), за твори Абу-ль-Фараджа «Істотна різниця», «Хто розумний» і «Хто кого впізнає» (*Смішні оповідки*. Переклав з асирійської Євген Варда. Київ: Дніпро, 1972, с. 171, 159, 165) і за твір Олександра Духновича «Загадка» (*Антологія української літератури для дітей. Том 1*. Упорядкував Б. Й. Чайковський. Київ: Веселка, 1984, с. 131); Едмонтонській публічній шкільній окрузі ч. 7 за твір Орисі Возняк «Зуб акули» (Возняк Орися. *Читанка для восьмої кляси*. Едмонтон: Едмонтонська шкільна округа ч. 7, 1985, с. 1-6).

У збірці також перевидано в адаптованому вигляді такі твори: твір А. Л. «Гідно виконуйте своє призначення!» («Рідна школа. Журнал української молоді». 6 м.: б. в., 1963, ч. 7-8, с. 15-16); твір О. Г. «Сплітка» («Лис Микита». Детройт—Нью-Йорк: б. в., 1985, ч. 6, с. 5); твір Г. Гасенка «Три дні з Сіркового життя» (Гасенко Г. *Найя з джунглів. Оповідання*. Київ— Відень: По світу. Видавництво Г. Гасенка, 1920, с. 40-68); твір «Злодій» («Мітла. Календар-альманах». Буенос-Айрес: Видавництво Юліяна Середяка, 1961, с. 124-126).

Видавництво намагалося відшукати власників авторських прав кожного твору в цій збірці і буде вдячне за інформації, зауваження та поправки, які просить надсилати на подану нижче адресу.

Pilot edition published 1986
Printed in Canada

Alberta Learning
Curriculum Standards Branch
11160 Jasper Avenue
Edmonton, AB Canada T5K 0L2
Phone: (780) 427-2984; Fax: (780) 422-3745
Internet: http://ednet.edc.gov.ab.ca

Alberta Learning Cataloguing in Publication Data

Alberta. Alberta Learning. Curriculum Branch.
Liuds'ka vdacha : zbirka tekstiv = Human nature : a reader.

Compiled by Markiana Cyncar-Hryschuk and Lesia Petriw.
ISBN 0-7785-0537-5

1. Ukrainian language - Study and teaching - Alberta. 2. Language and languages - Study and teaching - Alberta - Bilingual method. I. Cyncar-Hryschuk, Markiana. II. Petriw, Lesia. III. Title: Human Nature: a reader. IV. Series: Collage: a Ukrainian language development series.

PG 3811.A333 1999 491.79

Видання випущено на замовлення

Відділу мовних програм *при* **Міністерстві освіти Альберти.**

Публікація матеріялів для 8-і кляси,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою

Методичного кабінету української мови
при **Канадському інституті українських студій,**
Альбертський університет,
і
Клюбу українських професіоналістів і підприємців Едмонтону.

The development of the Collage Ukrainian Language Development Series
was sponsored by the

Language Services Branch *of* **Alberta Learning.**

The publication of the Collage 2 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the

Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta,
and the

Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.

ЗМІСТ

7 **Прислів'я та приказки**

8 **Галка та птахи** Езоп
Адаптувала Д. Сапига

10 **Дзеркало** В. Коротич

12 **Каменяр** А. Л.
Адаптувала Х. Шерман

14 **Сплітка** О. Г.

15 **У котрому місяці ви народилися?**
Адаптувала Х. Шерман

18 **Три дні з Сіркового життя** Г. Гасенко
Адаптувала О. Возняк

26 **Князь і сокіл** Українська народня казка
Адаптувала Х. Шерман

27 **Злодій**
Адаптувала Д. Сапига

30 **Мудрі вислови** Абу-ль-Фарадж
Адаптувала Х. Шерман

Істотна різниця
Хто кого пізнає
Хто розумний
Непоправний дурень

31 **Зуб акули** О. Возняк
Адаптувала Г. Цар

35 **Загадка** О. Духнович

35 **Про загадки** — **Довідка для вчителів**
Адаптувала Г. Цар

36 **Короткі відомості про авторів**

Прислів'я та приказки

Вік живи — вік учись.

На те й голова,
щоб у ній розум був.

Чого в молодості навчишся,
то на старість як знайдеш.

Гарно того вчити,
хто хоче все знати.

Яку дружбу заведеш,
таке й життя поведеш.

Один робить очима,
а другий плечима.

Хто робить багато речей
нараз,
той не зробить жодної гаразд.

У кого розум,
у того й щастя.

Як хто робить,
так і має.

Хто не зазнав зла,
той не вміє шанувати добра.

Хто чисте сумління має,
той спокійно спати лягає.

Добрим словом мур проб'єш,
а лихим у двері не ввійдеш.

Хто не має сорому,
той не має й сумління.

Як ми людям, так люди й нам.

BEST COPY AVAILABLE

Езоп

ГАЛКА ТА ПТАХИ

Було це за давніх часів. Якось надумав всемогучий Зевс вибрати царя для птахів. Велів усім птахам зібратися разом. Хто з птахів буде найгарніший, той буде царем.

Зачувши це, зраділи птахи. Кинулись до річки вмиватися, чепуритись. Усі хотіли стати перед Зевсом найгарнішими.

Тільки Галка сиділа спокійно на дереві. Не чепурилась, бо знала, що не буде царювати. Надто вже вона була погана. Де вже їй, чорній як сажа, змагатись із тими красунями!

Тим часом птахи чепурились. Одні струшували з себе воду. Другі сушились на сонці після купання. Дехто мало шиї собі не скрутив, вискубуючи пір'я, що стирчало. Гамір стояв над річкою, мов на базарі. Великі й малі, гарні й погані — усі готувались до великого змагання.

Галка за всіма спостерігала. Нараз їй прийшло щось на думку й вона повеселіла.

Рисувала ***Барбара Гартманн.***

«Справді, чому б і мені не спробувати? Може й мені усміхнеться доля та й буду я царювати, а не хтось інший».

Злетіла вона на берег і почала крадькома збирати те пір'я, що птахи повискубували з себе. Назбирала пір'я й полетіла у гніздо. Там причепурила себе назбираним пір'ям і стала справжньою красунею.

На другий день птахи полетіли на Олімп. Зевс сидів на троні, а навколо нього стояли великі й малі боги. Усі птахи стали перед Зевсом.

Довго розглядав Зевс кожного птаха й нарешті сказав:

— Усі ви гарні, ніде правди діти. Але все ж таки найвродливіша — Галка. Хай вона буде царицею!

Птахи розгубились, почувши ті слова. Зозуля прошепотіла на вухо качці:

— Відколи це Галка стала вродлива? Скільки пам'ятаю, вона завжди була бридка.

— Хіба я знаю? — відповіла та. — Я й сама з цього дивуюсь. Та подивись ти на неї зараз!

Раптом заговорив павич:

— Люди добрі! То ж моє перо в Галки на короні!

За мить обізвався й голуб:

— А два білі на крилах — мої! Де вона їх узяла?!

— А ото моє! — крикнув бекас. — Галка його в мене вкрала!

— Он те червоне — моє! — озвавсь одуд.

Інші птахи також пізнали своє пір'я.

— Зелене пір'я на спині — моє!

— Блакитний пух на шиї — мій!

Страшний крик піднявся над Олімпом. Зевс чекав, поки все стихне.

Раптом одуд підстрибнув і сказав:

Рисувала **Барбара Гартманн.**

— Нехай кожен забере своє пір'я! Я перший візьму.

Підскочив він до Галки та й висмикнув дзьобом червоне пір'я.

Так само зробили і всі інші птахи. По черзі вони підходили до Галки й висмикували своє пір'я, аж поки вона залишилася у своєму.

— Так їй і треба, — сказала зозуля качці. — Убралася, дурна, в чужу одежу й хотіла нас перехитрити. Добре було б їй знати, що брехні не сховаєш. Поглянь, поглянь на неї! Тепер вона стала ще бридкіша, ніж була! Хай тепер сміються з неї всі. Мені її зовсім не жаль.

Потерпіла Галка за свої хитрощі. Стала не царицею, а посміховиськом для всіх птахів.

Отак деякі люди чужими думками та словами здобувають собі славу, але іноді та слава стає їхньою ганьбою.

Віталій Коротич

ДЗЕРКАЛО

Я — дзеркало.
Я акумулюю мовчання.
У мене є тільки очі.
Я люблю думати.
Я дзенькаю ночами.
Та прокидаюся від дзенькання
Опівночі.
Навколо мене по чорній кімнаті
Ходять місячні нитки
І коти, чотириногі, мов крісла.
Очі мої починають нити,
Починають боліти різко.
Я — акумулятор спогадів.
Я нічого не чую й не вмію ходити.
Але в мене є очі — найбільші у світі —
Я все бачу:
Я бачу, як стають дорослими діти.
Я простежую долю людську й долю собачу.
Я — дзеркало.
Переді мною голяться,
Шарудять новою одежею.
Я можу бачити навіть найцнотливіших — голими.
Я бачу, як примірюють ордени,
Ще не одержані.
Не знаю, як ви оцінюєте свої подоби.
Я — глухе.
Я не чую нічого.
Я знаю, що інколи вам не до вподоби
Моя робота.
Тільки не сердьтеся — ради Бога!
Я завжди чесне.
Навіть коли ви мене вбираєте
В золоті рами,
Коли ви мене багатством багетів душите,
Я залишаюся брамою,
Крізь яку ви проходите у власні душі.
Любіть мене!
Я без ніг та без вух.

10

Я — суцільні великі очі.
Я — дзеркало.
Я прокидаюся опівночі
І дзенькаю, дзенькаю.
А потім гримлю величезним дзвоном.
У голові вашій.
І ви свої вчинки у тривожному сні важите,
І ви з себе вдекоровані тоги зриваєте.
А крім того,
Ви мене — розбиваєте,
Коли вам нестерпно вже бачити правду,
Пекучу, полум'я наче.
Що ж, справи без мене справте.
Тільки на вас чатують невдачі,
Бо хтось повинен бути з великими очима,
У яких відбивається цілий світ,
Що був і що буде.
Я — дзеркало.
Я не даю нічого забути.
Я — геніяльний винахід ваш,
Люди!

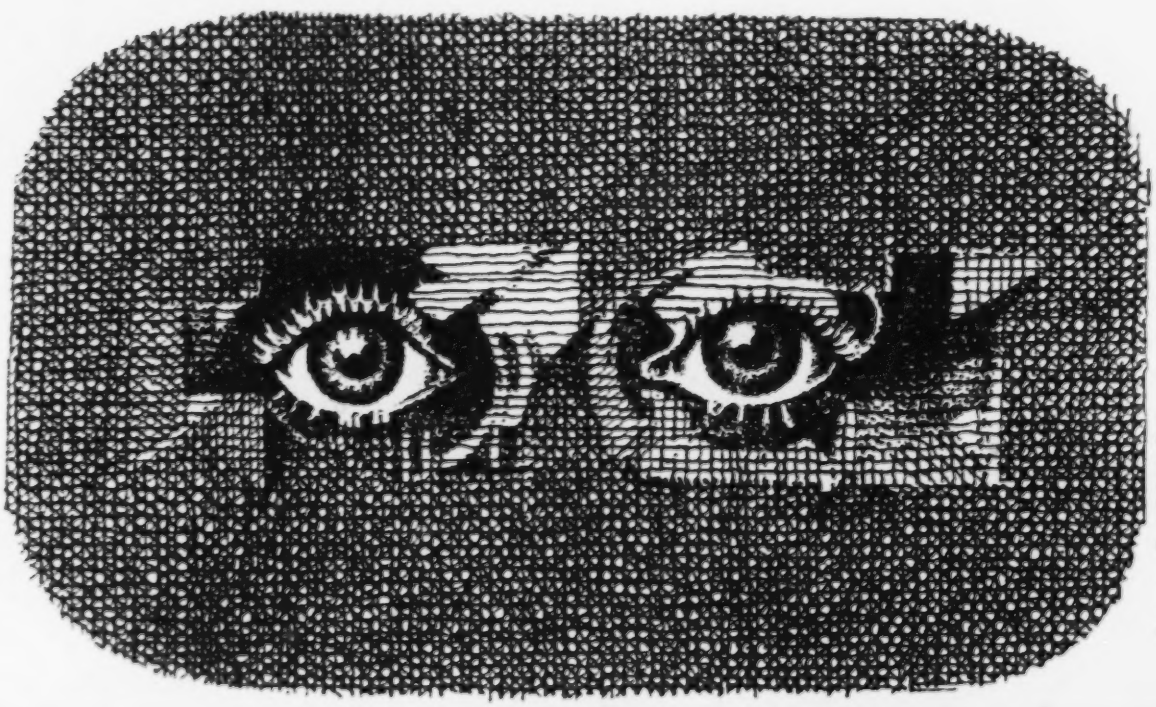

Рисував Гаррі Саваж.

BEST COPY AVAILABLE

11

BEST COPY AVAILABLE

Жив колись каменяр. Він дуже тяжко працював. Заробляв каменяр дуже малі гроші. Одного разу, дуже втомившися, він сказав:

— Ех, було б добре, якби я був багатим. Тоді я добре б наївся й напився. І спав би я, скільки хотів...

Раптом з'явився йому янгол із неба та й каже:

— Добре! Нехай буде так, як ти бажаєш!

Несподівано наш каменяр став дуже багатим. Він смачно їв, пив і багато спав на гарних, м'яких подушках і перинах.

Одного разу приїхав король цього краю. Біля нього було велике військо на конях. Король їхав на золотому возі. Усі люди кланялися йому.

Засумував наш багач. Він тяжко зідхнув і сказав:

— Я дуже хотів би бути королем!

Знову янгол зійшов із неба і сказав:

— Добре! Нехай буде так, як ти бажаєш!

І став каменяр королем. Їздив він по своїй державі з великим військом. Усі люди кланялися йому.

Це було влітку. Сонце сильно пекло. Висохла трава. Люди від спеки навіть не могли працювати.

Засумував наш король і сказав, що хотів би бути сонцем.

І янгол із неба промовив:

— Добре! Нехай буде так, як ти бажаєш!

І став наш каменяр сонцем. Він кидав свої промені по всій землі і припікав рослини, птахів, звірят і людей.

Аж ось з'явилася хмара й закрила сонце.

І тоді каменяр захотів бути хмарою.

— Добре! Нехай буде так, як ти бажаєш! — сказав знову янгол.

І став наш каменяр хмарою. Хмара заслонила землю від пекучого сонця. Трава стала свіжою і знову зазеленіла. Із хмари пішов дощ. Ріки, озера й потоки наповнилися водою. Сталася повінь. Розлились ріки — залили поля, потопили худобу...

Дощ сильно лив і на скелю, та вона навіть не поворухнулася. Тоді каменяр захотів стати скелею.

— Будь скелею! — сказав янгол із неба.

Із хмари наш каменяр став скелею. Ні пекуче сонце, ані сильний дощ не могли порушити скелі.

Аж прийшов каменяр і почав бити скелю залізним молотом. Він бив і відламував великі шматки скелі.

Тоді скеля сказала, що хотіла б знову стати каменярем.

І знову зійшов янгол із неба і сказав:

— Добре! Нехай буде так, як ти бажаєш!

І цей бідний чоловік, який стільки разів перемінявся, знову став каменярем і повернувся до своєї попередньої праці!

13

О.Г.

СПЛІТКА

Хтось про щось комусь сказав,
Той щось далі передав
І те «щось» зросло, як стій,
І змінило вигляд свій.

А як далі ще пішло,
Не впізнав уже ніхто
Того первісного «щось»,
Що зросло, як гриб у дощ.

З голки виникли десь вила,
Муха слона породила,
З тріски дерево зросло
І пішло, пішло, пішло...

Тут живого поховали,
Там розбили, роз'єднали,
Пустих слів гора сама,
Тільки ж користи нема.

14

Рисувала ***Соня Бурак-Бернард.***

У КОТРОМУ МІСЯЦІ ВИ НАРОДИЛИСЯ?

Ніхто не може сказати, чи місяць, у якому народилася людина, має якийсь вплив на його долю. Одні люди просто з цього сміються, інші свято вірять, що це правда.

Англійський «пророк» Кієро написав цікаву книжку під назвою «Коли ти народився». Ось що він пише на цю тему.

Люди, що народилися в місяці січні, часто дуже обдаровані та здібні. Цих людей не кожний хоче розуміти, і в цьому їхнє нещастя. Вони мислителі. Часто займаються важливими людськими питаннями. Ці люди — добрі політики. Вони беруть активну участь у суспільному та громадському житті.

Люди, що народилися в січні, дуже вимогливі до інших людей і також до себе. Вони дуже відповідальні в житті і в коханні. Через це вони часто сперечаються з іншими, які не ставлять до себе таких вимог.

Люди, які народилися в місяці січні, милосердні, справедливі. Вони великі приятелі бідних і завжди захищають покривджених.

Подібні прикмети мають люди, що народилися в місяці лютому. Вони часто мають великі успіхи у фінансових справах. Ці люди краще відносяться до інших, ніж до самих себе. Вони ніжні й люблячі.

Зовсім інакші люди, що народилися в місяці березні. Вони суворі й похмурі. Часто вони ненавидять те, що могло б принести їм щастя в майбутньому. Серед людей, що народилися в місяці березні, дуже багато артистів, музикантів, письменників, поетів. Ці люди аж у старшому віці досягають вершин успіху у своїй кар'єрі.

А ось люди, що народилися в місяці квітні, дуже сильної волі. Вони завзяті, вони знають, чого хочуть у житті. Вони вроджені борці. Ніщо не може їх зупинити, коли стараються досягнути своєї мети. Вони долають усі труднощі. Серед цих людей ми часто знаходимо великих полководців, добрих

Рисувала ***Барбара Гартманн.***

15

організаторів, вождів і керівників. Іноді вони нещасливі в подружжі. Мужчини рідко знаходять собі жінок, які їх по-справжньому кохають. Зате серед інших мужчин вони часто знаходять щирих приятелів.

Люди, які народилися в місяці травні, м'якосерді. Вони не витрачають багато енергії на те, щоб боротися за різні дрібниці в житті. У коханні ці люди чутливі й жертовні. Вони можуть піти навіть на смерть за свою улюблену особу.

Підступи, хитрість і брутальність для них чужі. Вони повинні бути обережними, щоб передчасно не одружуватись, бо це може стати великою помилкою в їхньому житті.

Люди, що народилися в місяці червні, дуже складні. Вони можуть раптом розлютитися без жодної причини. Але за короткий час вони знову стають лагідними. Ці люди можуть смертельно образити людину, а потім стояти на колінах і просити пробачення й жалувати за свою поведінку. Дітей, що народилися в місяці червні, треба вчасно виховувати, щоб вони не пішли недоброю дорогою.

Люди, що народилися в місяці липні, хитрі й легкодушні. Вони завжди дуже неспокійні й не можуть бути довго на одному місці. Ці люди звертають надто багато уваги на те, щоб якось придбати гроші. Багато людей, що народилися в цьому місяці, грають у карти та інші азартні ігри. З цими людьми не можна мати справи в торгівлі. На них не можна надіятись. Вони ніколи не виконують те, що обіцяли.

Люди, які прийшли на світ у місяці серпні, увічливі й добрі. Вони завжди готові поділитися з іншими. Тому, що вони відверті й щирі, вони знаходять собі багато друзів.

На жаль, у старшому віці ці люди стають суворі, огірчені й нудні. Ніхто з ними тоді не хоче бути, бо їх неможливо задовольнити.

Кієро пише, що люди, які народилися в місяці вересні, часто бувають добрими театральними критиками. Вони багато читають, добре знають літературу. Також мають дуже добру пам'ять. Книжку, яку вони прочитали, пам'ятають багато років. Ці люди часто досягають великих успіхів у житті.

Ті люди, що народились у жовтні, не знають ціни грошам. Багато визначних адвокатів, професорів, суддів народилося в місяці жовтні.

У подружньому житті ці люди рідко бувають щасливими, бо зляться через якунебудь дрібничку й не приховують свого зла перед партнером.

Характер людей, які народилися в місяці листопаді, може цілком змінитися після 20-го року життя. Поки молоді, вони ввічливі, привітні, усім подобаються. Та у старшому віці можуть стати зовсім інакшими. У молодості ці люди мають у собі магнетичну силу, яка приваблює до себе інших. Таких людей люблять і жінки, і чоловіки.

У небезпеці чи в нещасті вони дуже витримані, спокійні, холоднокровні. Такі люди не переживають багато й легко переносять біду. Багато лікарів народилося в місяці листопаді.

Місяць грудень — це місяць, в якому народжуються великі робітники. Ці люди ніколи не втомлюються. У них дуже сильні нерви. Вони розумні й мають хист та охоту до підприємницької праці. Однак їхні підприємства часто не мають успіху. Приятелів ці люди знаходять дуже рідко.

16

Рисувала ***Барбара Гартманн.***

17

Г. Гасенко

ТРИ ДНІ З СІРКОВОГО ЖИТТЯ

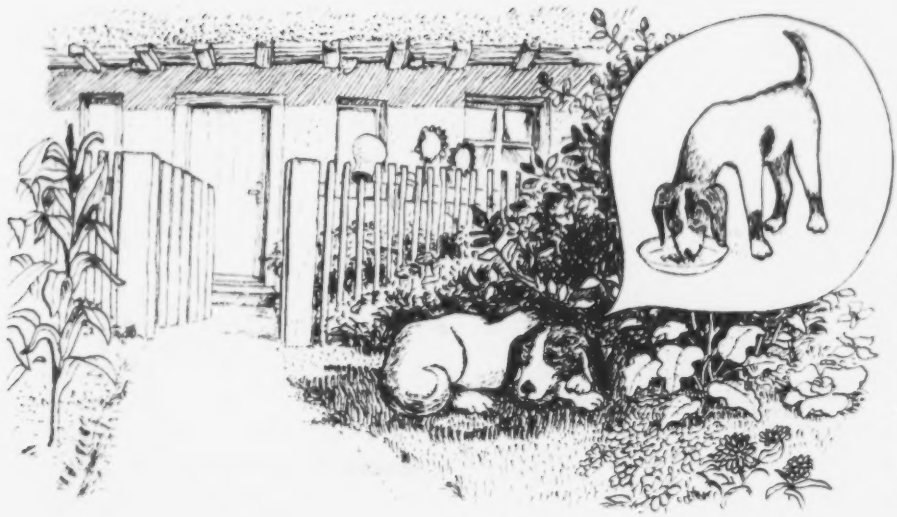

Рисував ***Йоргос Заркадас.***

I

Сірко дрімав під кущем рож, заховавши голову в холодок, і грівся на сонці.

— Сірку-у!..

Сірко повернувся на голос.

«Може їсти кличуть?» — подумав собі.

Хоч Сірко дотепер не був голодний, він раптом відчув, що дуже хоче їсти. Він зовсім забув, що недавно пообідав.

— Сірку-у! Ходи сюди, Сірку! — кликав чоловік.

Сірко підняв голову, але не вставав.

— Ходи, Сірку, сюди!

Сірко нарешті встав і підійшов до чоловіка.

Він дивився, як чоловік причіпляв колеса до дерев'яного візка, зав'язував мотузку й робив хомут. Потім він посадив дитину у візок, а на Сірка надів хомут і сказав:

— Сірко буде Марусиним коником.

Маруся підскакувала, сміялася, махала батіжком.

— Ньо! Ньо!..

Сірко сів. Йому було неприємно мати на шиї хомут. І удар батога ззаду псував йому настрій.

— Устань, Сірку! — кликав чоловічий голос, але Сірко вперся передніми лапами й не хотів уставати.

Чоловік потягнув його за вухо.

— Ой-йой! — заскавулів Сірко від болю, скочивши на ноги.

Що йому робити? Ззаду б'є Маруся, спереду тягне за вухо чоловік... Невже ніхто не допоможе?

Коло хати стояла молода жінка і сміялася...

— Ну-ну, Сірку, тягни, дурний!

Сірко потягнув. Хомут різав йому шию, мотузки тиснули його в боки, а найбільше він не любив Марусиного батога.

18

Виїхали за ворота.

Трісь!...

Га, щось поламалось!

Чоловік нахилився й роздивлявся.

— Ах, треба ще один цвях забити... Устань, Марусю!

Маруся встала. З Сірка зняли хомут.

Він зрадів і побіг назад під кущ рожі.

Ху! От була праця. І шия болить, та й батіжок... І нащо їй дають його в руки?!..

Помалу Сірко заспокоювався під гарячими променями сонечка.

— Сірку-у! — знову покликав чоловік.

Сірко не ворушився. Лежав, як неживий. Удавав, що спить.

Маруся заплакала.

— Поганий Сірко не хоче бути коником.

— Тихо, Марусю, він зараз захоче! — сказав їй батько.

Чоловік пішов до хати і приніс шматок м'яса.

Сірко розумів, що таке «м'ясо». Йому дуже захотілося того м'яса.

— На, Сірку!

Сірко не розплющував очей.

А що, як чоловік обдурить і знову надіне хомут?

Сонце так гарно гріє, і так приємно лежати під кущем. Але м'ясо...

Їсти — це була Сіркова одинока й велика слабість.

Щось торкнулось його носа. Слина потекла йому з рота. Він не витримав і відкрив очі. Біля його носа чоловік тримав шматок баранячого м'яса.

Гам!

М'ясо відскочило й Сірко клацнув зубами в повітрі.

— Е, ні! Мусиш устати. Ну?

Сірко встав і знову потягнувся до м'яса. Чоловік швидко надів на нього хомут. Маруся засміялася.

Сірко хотів скинути хомут, але м'ясо мазнуло його по писку. Він кинувся його

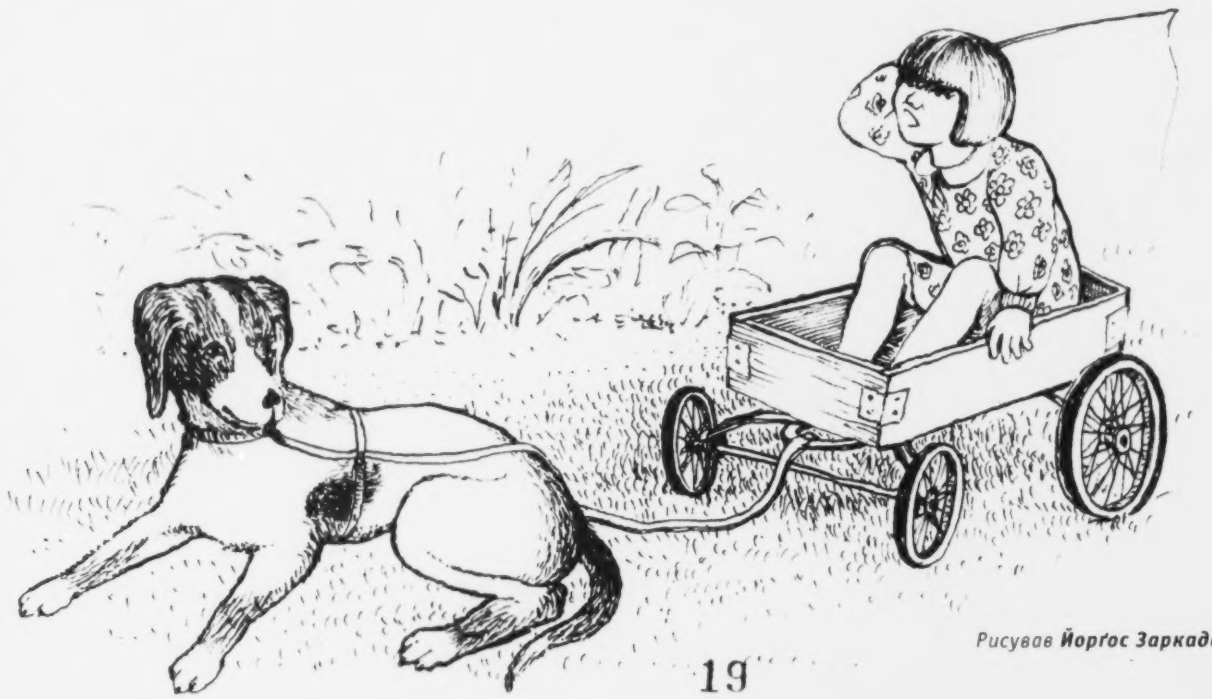

Рисував ***Йоргос Заркадас.***

19

ловити й потягнув візок до відчинених воріт. За воротами чоловік розірвав м'ясо на два шматки й дав один Сіркові. Сірко відразу проковтнув його і йому захотілося ще.

— Тепер заробляй другий! — гукав чоловік і манив Сірка другим шматком.

Сірко побіг за чоловіком майже не чуючи, що він тягне за собою візок. Нарешті він з'їв і другий шматок. Подивився на руки чоловіка. Порожні.

Тут він почув, що Маруся ввесь час б'є його ззаду батіжком. Він загарчав і почав злісно рвати на собі хомут.

— Ге-гей! — крикнув чоловік і підійшов ближче.

«Зараз схопить за вуха й буде тягнути, — подумав Сірко. — Краще втечу...»

Він побіг по вулиці просто до озера.

Спочатку Маруся сміялася, але коли побачила, що батька вже не видно, кинула батіг і почала плакати.

А Сірко, розпалений болем від хомута, несподівано опинився в кущах. Візок перевернувся й Маруся випала.

— Швидше, Сірко сказився! Де ти, Марусю? — кричав чоловік.

Сірко злякався, рвонувся та обірвав мотузки. З хомутом на шиї він побіг до лісу.

II

Сірко біг швидко через кущі, траву, повз пеньки. Він усе прислухався, чи не доганяють.

Тихо, нічого не чути. Тут не знайдуть.

Сірко ліг на траву й заснув. Спав дуже погано. Йому снилося, що його зловили й сильно били...

Так спав він аж до вечора.

Нарешті Сірко прокинувся.

Темно! Йому, мабуть, уже давно їсти насипали, а він тут спить. Гм... Може їсти не дадуть, а бити будуть.

Ні, краще завтра піти додому... може забудуть?

Сірко постояв ще трохи, а потім пішов до якоїсь купи й ліг коло неї.

Вечір уже перейшов у ніч. Сірко не спав. Його мучив голод. Раптом він почув, що його щось дуже почало кусати. Він підскочив.

Що воно таке?

Ага! Мурашки.

Обтрушуючись, Сірко пішов шукати іншого місця.

Він став під високою сосною, покрутився кілька разів, ліг і заснув.

III

Ранок. Сходить сонце.

Бух! Сіркові впало щось на голову. Він підскочив, як обпечений.

Хто це кидає каміння в нього?

Сонними очима подивився на всі боки. Зелена шишка! Звідки ж вона? Може зверху?

Сірко підвів голову й побачив вивірку. Вона з цікавістю дивилася на нього. Сірко спочатку злякався. Потім він розсердився й загарчав. Йому не сподобалася її хоробрість. Він почав підскакувати до вивірки. Нарешті вона кудись пострибала.

Сірко заспокоївся. Захотів їсти ще більше.

Іти додому? Будуть бити.

Він пішов лісом.

Ой, як хочеться їсти. А тут нема нічого.

Хоч води напитися.

Через високу траву й кущі Сірко добрався до берега озера. На ньому ясніли під сонцем білі водяні лілеї на круглім

20

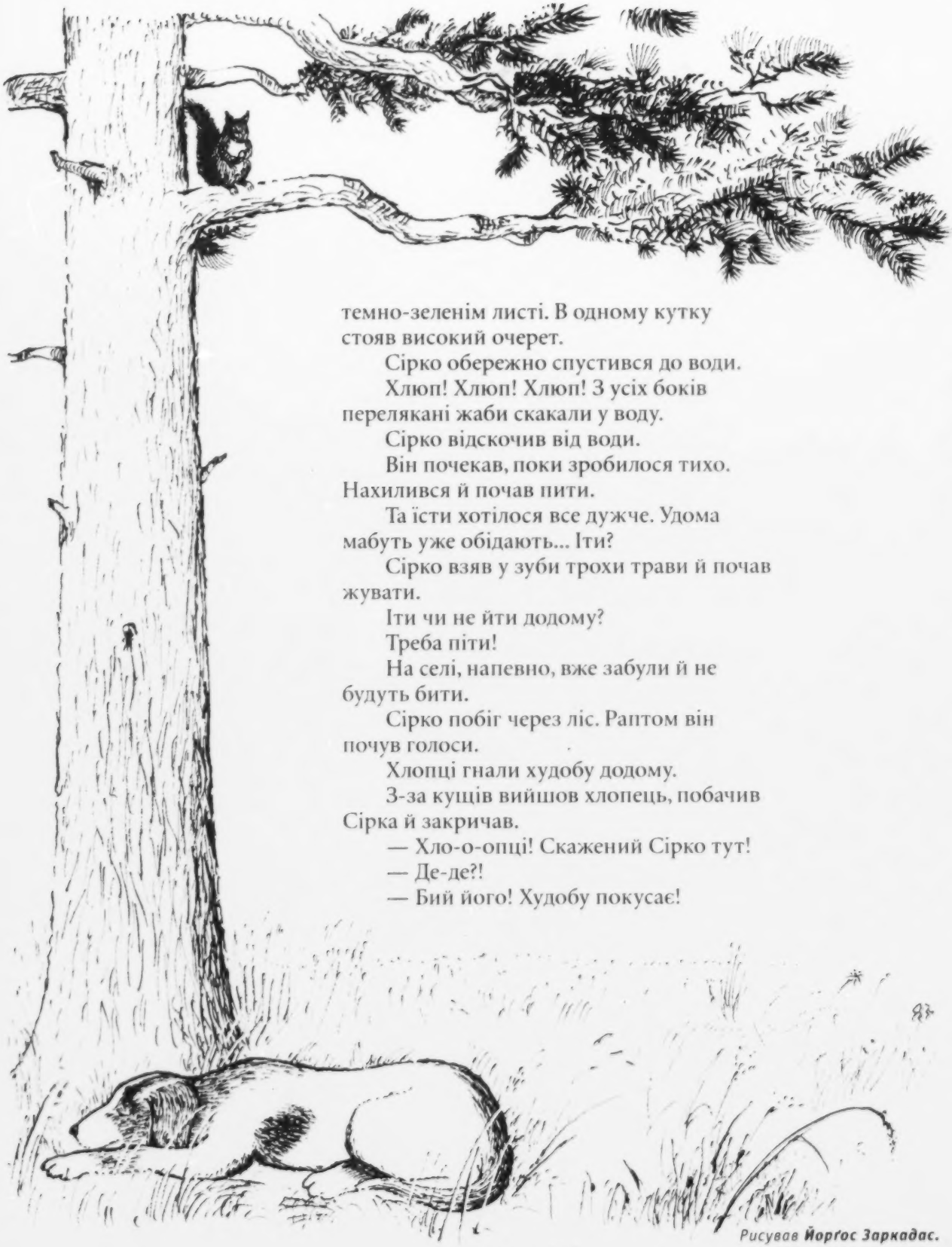

темно-зеленім листі. В одному кутку стояв високий очерет.

Сірко обережно спустився до води.

Хлюп! Хлюп! Хлюп! З усіх боків перелякані жаби скакали у воду.

Сірко відскочив від води.

Він почекав, поки зробилося тихо. Нахилився й почав пити.

Та їсти хотілося все дужче. Удома мабуть уже обідають... Іти?

Сірко взяв у зуби трохи трави й почав жувати.

Іти чи не йти додому?

Треба піти!

На селі, напевно, вже забули й не будуть бити.

Сірко побіг через ліс. Раптом він почув голоси.

Хлопці гнали худобу додому.

З-за кущів вийшов хлопець, побачив Сірка й закричав.

— Хло-о-опці! Скажений Сірко тут!

— Де-де?!

— Бий його! Худобу покусає!

Рисував ***Йоргос Заркадас.***

Рисував ***Йорґос Заркадас.***

Сірко не сподівався такої зустрічі.

Одного хлопця він пізнав. Це був Марусин брат, Панько.

Що? Хочуть мене бити?

Ні, наш хлопець не буде...

Він пішов просто до свого хлопця.

— Тікайте, хлопці!

— Паньку, тікай!

Хлопець злякався й не знав, що йому робити, бо Сірко вже підходив до нього. Хтось крикнув:

— Укусить!

«Може не вдарить!» — подумав Сірко.

Але Панько в цей момент зі страху так ударив його палицею, що Сіркові потемніло в очах. Він заскавулів і втік до лісу.

IV

Боліла спина, хотілося їсти. Сірко вирішив додому сьогодні не йти.

Уже коли добрий Панько вдарив... За що?

Сірко не знав.

Він ще ніколи не голодував майже два дні.

Ліг під деревом, хотів заснути, але голод мучив його й не давав закрити очей.

Устав. Смикнув трохи трави.

Яка не смачна! А корова їхня їсть.

Сірко знову ліг. У животі бурчало. Він підняв голову.

Щось чорне скоро-скоро котилося між деревами.

«Дожену!»

Сірко підскочив і побіг. Летів через кущі. Догнав. Спочатку не розібрав, що це таке. Ткнув носом, наколовся й заскавулів:

— Ой-ой-ой!

Це був його колючий ворог — їжак. Сірко сердито гавкнув. Обняв писок лапами й заснув.

22

V

Спав довго. Прокинувся й розплющив очі.

Недалеко стояв заєць і щось гриз.

Сірко ковтнув слину. Він пригадав смак заячої голови.

«Стрибну. Схоплю зубами прямо за голову».

Сірко потихеньку підкрався до зайця.

Стрибнув! Почув, що під ним коло задніх ніг щось ворушиться. Зловив!

Заєць пробував вилізти з-під собаки, але Сірко давив його до землі.

Не втечеш!

Сірко радів, що зловив зайця, але як його з-під себе дістати?

Нарешті зайцеві пощастило трохи вилізти з-під Сірка. Він ударив Сірка задніми лапами. Сірко підскочив, а заєць утік.

Сірко вибіг із лісу і став. Голод мучив його.

Куди?

Його тягнуло до села.

Може вже забули й не будуть бити? А може будуть бити та не боляче? А добра бабуся дасть їсти.

Довго стояв, але нарешті не витримав і побіг до села.

Рисував Йоргос Заркадас.

23

VI

Коли добіг до подвір'я, зупинився й роздивився. Потім зайшов у двір.

Його миска стояла порожня.

Зайшов до хати. Там не було нікого.

Раптом Маруся кинулася до Сірка.

— Сірку! Де ти був? Я так плакала за тобою!

Сірко спершу злякався, думав бити будуть. Але Маруся його обіймала, цілувала. Він щасливо замахав хвостом.

На воротях з'явилася молода жінка.

— Боже ж мій! Скажений Сірко!

Молода жінка зі страхом підпустила Сірка до себе. Він був спокійний.

Може він зовсім не скажений?

Нахилилась, погладила. Сірко лизнув її в руку.

Вийшла бабуся з хати.

— Бабусю! Сірко повернувся, — бігла і кричала Маруся. — Він зовсім не скажений!

Стара жінка з недовір'ям дивилась на Сірка.

— Не бійтеся, мамо! Я сама думала, але Сірко здоровий, — заспокоювала її Марусина мама.

Нарешті добра бабуся повірила й почала оглядати Сірка.

— Правду кажуть старі люди, що собаки знають у лісі якусь траву від сказу, — промовила бабуся.

— Мамо! Сірко мабуть їсти хоче? — сказала молода жінка.

Сірко нетерпляче заскавулів.

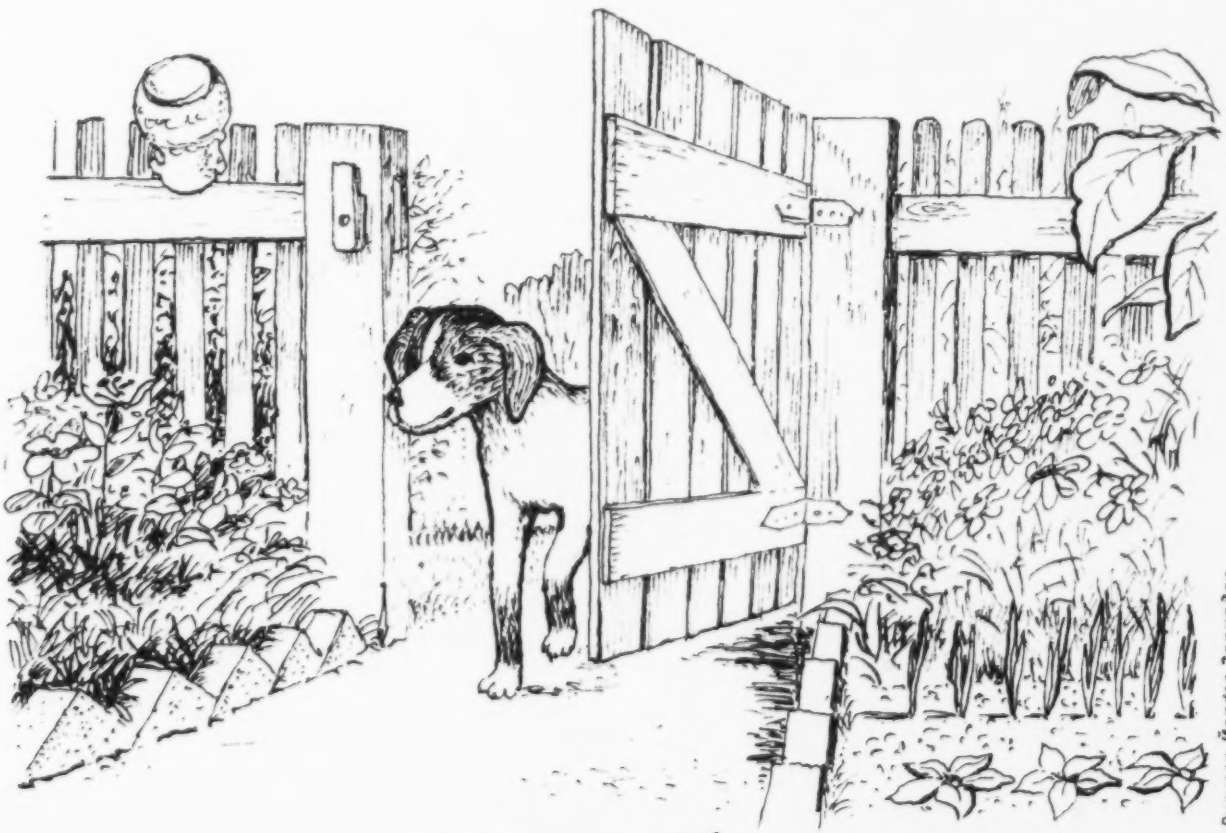

Рисував Йоргос Заркадас.

24

— Зараз бабуся принесе їсти, — ласкаво говорила Маруся, обіймаючи його.

Нарешті бабуся насипала щось у миску.

Сірко вирвався з Марусиних рук і швидко все виїв. Вилизав миску.

Яка насолода — їсти!

Може ще принесуть?

Сірко подивився на двері. Він боявся підходити до дверей.

Ніхто нічого вже не ніс.

Сірко глянув ще раз на порожню миску й пішов у холодок під кущ рожі.

Рисував Йоргос Заркадас.

25

Українська народня казка

КНЯЗЬ І СОКІЛ

Це сталося на полюванні. У князя був сокіл, якого він дуже любив. Він завжди брав його із собою на полювання.

Одного разу князь підстрілив зайця. Він послав по зайця свого вірного сокола. Сокіл зловив зайця і приніс князеві.

Довго ходив князь по полі й по лісі. Він дуже втомився. Вирішив пошукати води, щоб напитися. Під горою він знайшов воду, що крапала звідкись маленькими краплями на землю. Князь вийняв із торбини горнятко й підставив під воду. Довго крапала вода, поки накрапало повне горнятко. Князь підніс горнятко до уст. Раптом сокіл, який сидів у нього на руці, змахнув крильми й розлив усю воду.

Князь знову підставив горнятко під воду. Довго він чекав, поки знову накрапало повне горнятко. Тільки підніс він горнятко до уст, а сокіл знову змахнув крильми й розлив усю воду.

Третій раз чекав князь, поки горнятко наповниться водою. І знову сталося те саме. Сокіл змахнув крильми й розлив воду. Розгнівався князь. З усієї сили кинув сокола і вдарив його об камінь. Сокіл помер відразу.

Прибігли князеві слуги. Один слуга побіг на гору до джерела набрати води. Він повернувся дуже скоро, але води не приніс.

— Княже! — сказав він перелякано. — Тієї води пити не можна! У джерелі лежить змія. Вона затруїла всю воду своєю отрутою. Добре, що сокіл вилив воду! Якби ти, князю, напився тієї води, ти був би вже мертвий.

Князь жалібно подивився на мертвого сокола і сказав:

— Бачите, як я відлячився моєму сокодові! Він урятував мені життя, а я його за це забив.

Рисунок Орест Васарав.

26

Злий

На поліційній станції нудився без діла начальник поліції.

«Ця ніч ніколи не скінчиться. Що за лихо, що нічого сьогодні не стається? Чому так спокійно?» — думав він.

Розстебнув комір. Очі злипались, хотілося спати.

Раптом відчинились двері. Увійшов молодий поліцист-черговий.

— Пане начальнику! Якийсь чоловік хоче з вами говорити.

«Напевно вкрали його портфель. Чи може грав у карти, програв усі гроші, а тепер прийшов поскаржитися», — подумав начальник.

— Приведи його до мене! — наказав він.

Черговий привів налякану, схвильовану людину.

— Пане начальнику, — почав той тремтячим голосом, — прийшов я до моєї квартири, відімкнув двері й чую в кімнаті тихі кроки...

— Невже?! — ударив долонею по столі начальник. Його обличчя стало тверде й рішуче.

Рисувала ***Барбара Гартманн.***

27

Рисувала **Барбара Гартманн.**

28

— Хто ви? Де проживаєте?

— Я називаюся Дружницький і живу недалеко. Три будинки звідси.

— Ну, і що було далі? — нетерпеливо запитав начальник.

— З переляку я відразу зачинив двері за собою. Ще чув, як хтось два рази обернув ключем зсередини.

— Знаменито! — зірвався начальник із свого крісла. — Ходімо, може ще й зловимо його!

◆

Увійшли в будинок.

— На якому поверсі? — запитав начальник.

— На другому, — відповів задиханий чоловік. На всякий випадок він ішов три кроки позаду начальника.

Піднялись на другий поверх. Начальник оглянув таблички на дверях.

— Ага, ось тут! Дружницький.

Спробував двері. Вони були замкнуті. Начальник вийняв із кобури свій револьвер.

— Відкривайте! Поліція! — гукнув голосно. — Маємо його! — з гордим блиском в очах сказав він по хвилині до Дружницького.

— Іде, іде, — прошепотів Дружницький і зі страху притиснувся до стіни.

— Відчиняйте двері! Поліція! — закричав знову начальник.

У замку обернувся ключ. Двері відчинились і на порозі з'явився високий чоловік у піжамі.

— Що сталося? — запитав чоловік.

Одним махом начальник поліції приложив до грудей чоловіка револьвер.

— Ви арештовані! — голосно сказав він.

— Ну, якої біди ви будите людей серед ночі?! Я ж ні в чому не винен!

— Так кажуть усі! — закричав начальник.

— Я лежав у ліжку...

— Чоловіче! Не говоріть багато. Одягайтесь і ходіть зі мною! — перебив різко начальник.

— Нечуване! Я протестую! Я власник цієї квартири... Я вас...

— Ідете чи ні? — запитав погрозливо начальник.

— Ви — власник квартири? — запитав Дружницький. — А як ви називаєтесь?

— Бунчук. Іван Бунчук! — відповів той.

Дружницький глянув на начальника. Той засміявся:

— Дурень. Як легко попався!

— Дякую вам! — Дружницький потиснув начальникові руку. — О, який я вам вдячний!

◆

Іван Бунчук пішов по сходах униз. На руках у нього дзвеніли наручники. За ним пішов і начальник.

А пан Дружницький скинув плащ і сів на ліжко. Та недовго він сидів. По хвилині зірвався й почав збирати по кімнаті всі коштовні речі. Похапцем склав їх у валізу й вийшов з квартири. Потім він поміняв таблички на дверях. Зняв прізвище «Дружницький» і почепив правильне — «Іван Бунчук».

Задоволений своїм успіхом, пан Дружницький спокійно пішов по сходах униз.

Абу-ль-Фарадж

МУДРІ ВИСЛОВИ

Рисувала ***Соня Бурак-Бернард.***

Істотна різниця

У великого грецького філософа Аристотеля запитали:

— Чим ти відрізняєшся від багатьох інших людей?

Аристотель подумав, подумав і відповів:

— Ці люди живуть для того, щоб їсти. Я їм для того, щоб жити.

Хто кого пізнає

Один філософ сказав таке:

— Розумний завжди пізнає дурного. Чому? Бо колись сам був дурний. Дурний ніколи не пізнає розумного. Чому? Бо ще ніколи не був розумним.

Хто розумний

У філософа запитали:

— Яку людину можна назвати розумною?

Філософ відповів:

— Ту, яка знає напевно, що вона може зробити. Ту, яка знає свої можливості. Таку людину, яка не старається досягнути того, що є недосяжним.

Непоправний дурень

У філософа запитали:

— Хто є непоправним дурнем?

Філософ відповів:

— Той, хто двічі набиває ґулю на тому самому місці.

30

Орися Возняк

ЗУБ АКУЛИ

— Дмитре, це ти?

— Певно що я, а не хтось інший.

Щовечора в домі Славичів відбувалась та сама розмова, коли Дмитро Славич повертався додому після праці у своїй малій шевській крамниці-майстерні. Це було переважно вже пізно, бо поки закінчив працю, поки останнього покупця відпровадив і поки поприбирав за собою, інші люди вже давно вдома повечеряли й відпочивали.

— Заробив щось сьогодні? — спитала його дружина Софія.

— Трохи, — відповів Дмитро.

— Трохи, трохи... На жаль, трохи не вистачить заплатити за наші харчі й помешкання. Як бідний швець може чесно заробити на хліб, коли ніхто не платить за направу черевиків і чобіт?

— Кожний має свій клопіт. Його не цікавить наш порожній холодильник. Де Орест?

— Він у кухні. Чекає на вечерю. Ходімо до столу. Уже все готове.

— Я добре зголоднів. Тяжко працював. Люди тепер мають менше грошей і направляють черевики, а не купують відразу нові. Для шевця це добра ознака, якби тільки відразу платили за ту роботу.

Сіли до скромної вечері — картоплі, риби й зеленої квасолі.

— Цікавий чоловік приходив до майстерні сьогодні. Дуже дивний.

— Цікавий, дивний, але чи мав чим заплатити? — нетерпеливо спитала Софія.

Рисувала ***Соня Бурак-Бернард.***

— Ні, але дав він мені щось таке за мою працю — не гроші, — відповів Дмитро.

— Не гроші? А що таке? — запитала Софія.

Уперше, відколи вони посідали за вечерю, обізвався тринадцятилітній син Орест.

— Відкрийте нарешті несподіванку, тату! Розкажіть, що сталося.

— Прийшов до майстерні чоловік по свої черевики. Зразу сказав, що не має чим заплатити, але дасть мені щось багато вартісніше, ніж гроші.

— Він не перший на таке шахрайство пустився. І ти йому повірив? — розчаровано запитала Софія.

— Та не повірив... Але, знаючи, що грошей не буде, подумав, що хоч послухаю його оповідання, може буде з чого трішки посміятися, — продовжував

31

Дмитро.

— Ну, ну..., — заохочував син.

— Ну, витягає з кишені великий зуб і каже, що це чародійний зуб акули й що той, хто має цей зуб, має надмірну силу.

— Яку надмірну силу? — запитав зацікавлений Орест.

— Казав, що в того, хто має цей зуб акули, сповняться три бажання.

— Три бажання! Чи ви взяли цей чародійний зуб акули? Чи маєте? Ану, тату, покажіть!

— Маю. Сказати правду, я не хотів його такого поганого, жовтого. Хто знає, чий то зуб, де він був. А щодо чарів — ех! Я в те не вірю.

Навіть Софія зацікавилася чародійним зубом акули.

— Але ти маєш його, чи ні? — запитала чоловіка.

— Маю, маю. Мені дивно, що ви такі захоплені цим смердячим зубом.

— Та я не така вже й захоплена, але сам мусиш признатися, що воно трохи таки цікаво.

Скінчивши вечерю, Дмитро встав від столу й запхав руку в кишеню. Він вийняв брудну ганчірку, в якій був завинутий чародійний зуб акули.

— Ось маєте зуб акули, — промовив Дмитро з усмішкою.

— Він не виглядає дуже чародійний. Як же ж він діє? Що треба зробити, щоб здійснилось бажання? — запитав Орест.

— Чоловік наказував, щоб не бавитися зубом без причини, бо він може принести замість радости, багато лиха і шкоди.

— Мабуть той чоловік думав, що ти зовсім дурний, що аж таке тобі говорив. Може, хотів ще й налякати тим? — почала насміхатися Софія.

— Ну, то що треба зробити, тату? — нетерпеливо запитав Орест.

— Треба взяти зуб у ліву руку, затиснути міцно в кулаку, закрити очі, піднести руку вгору і сказати: «Зуб акули й сили, що були, слухайте бажання і зробіть до рання!»

Орест узяв зуб і зробив так, як сказав батько. Тоді приклав кулак до чола і промовив:

— Чародійний зубе, зроби так, щоб я вже більше ніколи не мусив ходити до школи.

— Оресте, не жартуй! Хоч я знаю, що це тільки фантазія бідного чоловіка, мені якось аж мороз пішов по шкірі.

— Ви не журіться, мамо. Якщо здійсниться моє бажання, я не буду нарікати.

— Але покищо ти ще ходиш до школи. Отже, прошу йди роби домашню роботу, — перебив Дмитро.

— Ми з Андрієм зараз підемо до бібліотеки. Я маю завдання, яке потребує дослідження.

— Прошу не барися там, бо завтра до школи, — пригадала Софія.

◆

Після вечері Дмитро й Софія помили посуд, а потім посідали у вітальні. Дмитро читав газету. Софія вишивала. Раптом хтось постукав у двері. Дмитро відчинив. У дверях стояв поліцист. Він запитав чи в них є син Орест. Потім поліцист повідомив Дмитра й Софію, що по дорозі до бібліотеки стався випадок. Коли Орест переходив вулицю, його вдарило авто. Перелякані батьки швидко зібралися й поїхали до лікарні. Там вони чекали всю ніч, а Орест лежав на операційному столі. Уранці прийшов лікар із поганою вісткою. Він сказав, що Орест у дуже поганому стані й напевно залишиться

32

спаралізованим на все життя. Дмитро й Софія спочатку не зреагували на лікарську вістку. Вони відвідали покаліченого сина й поїхали додому.

◆

— Здійснилося, — тихо промовила Софія й сіла у крісло.

— Що здійснилося? — не розуміючи спитав Дмитро.

— Я кажу, що здійснилося Орестове бажання. Він уже більше ніколи не буде ходити до школи.

— Невже ти в це віриш? — спитав Дмитро.

— Так, я вірю. Давай сюди того зуба. Я зараз усе направлю. Я побажаю, щоб наш син вийшов з паралічу. Ану, давай його сюди швидше!

Дмитро, здивований, що Софія справді хоче вживати чародійний зуб акули, спробував переконати її, що в ньому немає ніякої сили. Врешті він сказав:

— Софіє, я боюся тієї злої сили чародійства. Прошу тебе, благаю... викинь той зуб у смітник, щоб він ще більше лиха нам не приніс.

Але Софія не слухала. Вона взяла зуб у руку і промовила:

— Зуб акули й сили, що були, слухайте бажання і зробіть до рання! Нехай наш син Орест вийде з паралічу.

◆

— Бачиш, — казала Софія по дорозі до лікарні наступного ранку, — моє бажання вже здійснюється. Я знаю, чому вони нас кличуть до лікарні так рано. Вони, мабуть, зробили помилку й тепер хочуть нам сказати, що все гаразд, що Орест буде здоровий, нормальний.

Коли Дмитро й Софія приїхали до лікарні, уже сходило сонце. Лікар

Рисувала ***Соня Бурак-Бернард.***

Рисувала ***Соня Бурак-Бернард.***

зустрінув їх на коридорі перед Орестовою палатою.

— Я маю дуже сумну вістку. Ваш син помер...

Не сказавши ані слова, Дмитро взяв Софію за руку й вивів надвір.

◆

Пізніше, вдома, Софія почала:

— Ні, я не вірю, що ми вже ніколи не побачимо нашого Ореста живим! Давай, Дмитре, зуб. Залишилося ще одне бажання. Я побажаю, щоб Орест знову був живий. Давай швидко!

— Ні, я не дам. Нехай усе лихо закінчиться на цьому. Ти, Софіє, зворушена, пригнічена вісткою про Ореста. Я також. Заспокійся. Ходімо помолитися.

— Ти молися, а мені дай чародійний зуб акули! — крикнула Софія.

— Ти не знаєш, що кажеш... не знаєш, що робиш. Я заховав зуб там, де його вже ніхто не знайде. А коли буду мати нагоду, кину його у глибоку річку.

— Не зли мене, Дмитре! Де той зуб? — сердито закричала Софія.

Вона істерично, наче божевільна, почала розкидати меблі, посуд і все, що стояло їй на заваді. Дмитро зрозумів, що Софія не заспокоїться доти, доки залишатиметься ще одне бажання. Він швидко вхопив чародійний зуб і промовив:

— Зуб акули й сили, що були, слухайте бажання і зробіть до рання!

Тоді він притулив кулак із зубом до чола і зробив те, що мусив...

34

О. Духнович

Загадка

Два сини, два батьки
Три риби зловили,
Без великих спорів
Так ся поділили,
Що кожному одна ціла
Дісталася без розділа.

(ж б н о ' н п э ' о ж я ш о д)

Про загадки *Довідка для вчителів*

Назва «загадка» походить від слова *гадати* — думати. У загадках ми не називаємо предмети чи явища, а говоримо про них у прихованій формі.

У загадках народ виявляє своє вміння робити дуже цікаві, часом незвичайні зіставлення й порівняння.

Загадки, як і прислів'я та казки, виникли дуже давно. Вони надзвичайно різноманітні за змістом. Люди складали загадки про все, що їх оточувало: про явища природи, про рослини і тварин, знаряддя праці, домашні речі, про саму людину та її життя. У наш час теж складаються загадки про нову техніку, нові знаряддя праці тощо.

У давні часи розгадування загадок вважалося серйозним заняттям дорослих, способом перевірення мудрости. Зараз — це цікаві дитячі розваги.

Відгадування загадок розвиває кмітливість, уміння зіставляти, порівнювати предмети чи явища та знаходити в них схожі риси.

35

КОРОТКІ ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Одарка Орися Возняк

Одарка Орися Возняк народилася в місті Едмонтоні у провінції Альберта, Канада. Тут же ж ходила до державної школи, Рідної школи та на Курси українознавства. У 1973 році Одарка отримала вчительський диплом з Альбертського університету. Того ж самого року почала вчителювати при Едмонтонській публічній шкільній раді.

Одарка любить писати твори для підлітків на сучасні теми. У 1985 році Едмонтонська публічна шкільна рада видала три збірки її творів, якими по сьогоднішній день користуються учні української двомовної програми.

Г. Гасенко

Г. Гасенко народився в 1894 році. Працював дипломатом у Румунії. Написав кілька оповідань для дітей.

Помер Гасенко в 1933 році.

Олександр Духнович

Олександр Духнович народився 24 квітня 1803 року на Закарпатті в родині священика. Батько сам виховував сина, навчив його писати й читати, а згодом віддав у науку до священика.

Коли О. Духнович учився в гімназії, помер його батько, залишивши шестеро дітей. Духнович хотів стати землеміром після закінчення гімназії, але це лихо примусило його піти батьковим шляхом.

Літературна спадщина цього закарпатського письменника досить велика й різноманітна. Багато часу та енергії він віддав освіті молоді. Духнович видав один із перших букварів на Закарпатті. У цій книжці автор подав загальні відомості про абетку, літери, склади, пояснив, як треба читати, подав початкові вправи для читання.

Олександр Духнович щиро вірив у силу книжки і школи.

Помер він 30 березня 1865 року в місті Пряшеві, де його й поховано.

Езоп

Ми мало знаємо про цього поета-байкаря. Відомо тільки, що Езоп жив у шостому сторіччі до Різдва Христового в Давній Греції. За переказами, був рабом, служив при дворі царя.

Езоп написав багато популярних творів із життя тварин. Але той, хто читає твори Езопа, розуміє під тваринами людей. Твори Езопа цікаві й мудрі. Вони завжди чогось нас навчають.

Віталій Коротич

Віталій Коротич жив у місті Києві, а тепер у США. Він — поет, публіцист, мандрівник і мрійник.

Народився Віталій Коротич 26 травня 1936 року в Києві в родині науковців. Після закінчення школи вступив до Київського медичного інституту. 1959 року одержав диплом лікаря й кілька років працював за професією. Та поезія потягнула його в інший напрям, і він став редактором журналу «Ранок».

Перша книжка Коротича вийшла 1961 року. Відтоді поет видав понад десяток поетичних збірок, повість, роман, репортажі й низку художніх нарисів. Добре відомі також його переклади українською мовою англійських та інших поетів. Його переказ американської книжки казок Волта Діснея *Білосніжка та семеро гномів* дуже популярний серед молодших школярів.

НАД ЗБІРКОЮ ТЕКСТІВ ПРАЦЮВАЛИ:

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Мовний консультант і редактор
ЯР СЛАВУТИЧ

Керівник видання
ГАЛИНА ЦАР

Художньо-технічний редактор
МАРКО МАЛЬОВАНИЙ

Обкладинка
СОНЯ БУРАК-БЕРНАРД

Художньо-технічний консультант
МАРКО МАЛЬОВАНИЙ

Ілюстратори
СОНЯ БУРАК-БЕРНАРД
ОРЕСТ ВАСАРАБ
БАРБАРА ГАРТМАНН
ЙОРГОС ЗАРКАДАС
ГАРРІ САВАДЖ

Адаптація текстів
ОДАРКА ВОЗНЯК
ДОМКА САПИГА
ГАЛИНА ЦАР
ХРИСТИНА ШЕРМАН

Коректори
ТЕТЯНА НАЗАРЕНКО
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Програмний укладач
МАРКІЯНА ЦИНЦАР-ГРИЩУК

Члени Комітетів для пошуку й вибору матеріялів
БОГДАН БОРУЩАК
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ВОЗНЯК
ОЛЕКСАНДРА С. ГІЛДЕБРАНДТ
РУТА ЛИСАК-МАРТИНКІВ
ОЛЕСЯ ТУМИН

Координатор експерименту
МАРКІЯНА ЦИНЦАР-ГРИЩУК

Учителі-учасники експерименту
БОГДАН БОРУЩАК
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ВОЗНЯК
ОДАРКА ГІНДА
ВІРА ЛИТВИН
СЕМЕН СЕНЧИШИН

Адаптація текстів
ОДАРКА ВОЗНЯК
ДОМКА САПИГА
ХРИСТИНА ШЕРМАН

Ілюстратори
ОРЕСТ ВАСАРАБ
БАРБАРА ГАРТМАНН
ЙОРГОС ЗАРКАДАС
ГАРРІ САВАДЖ

Коректор
ГАЛИНА ЦАР

Складач
МАРІЯ КАРЛТОН

BEST COPY AVAILABLE

THIS READER WAS PRODUCED BY:

Head of Development Team
JOHN SOKOLOWSKI

Language Consultant and Editor
YAR SLAVUTYCH

Production Manager
HELEN CZAR

Production Design
MARK MALOWANY

Cover Design
SONYA BURAK-BERNARD

Design Consultant
MARK MALOWANY

Illustrators
SONYA BURAK-BERNARD
OREST WASARAB
BARBARA HARTMANN
JORGOS ZARKADAS
HARRY SAVAGE

Adaptation of Texts
ODARKA WOZNIAK
DOMKA SAPIHA
HELEN CZAR
KHRISTINA SHERMAN

Copyeditors
TATIANA NAZARENKO
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

PILOT EDITION

Project Manager
JOHN SOKOLOWSKI

Program Developer
MARKIANA CYNCAR-HRYSCHUK

Text Search and Text Selection Committees
BOHDAN BORUSZCZAK
XENIA SKRYPNYK BUBEL
ODARKA WOZNIAK
ALEXANDRA S. HILDEBRANDT
RUTH LYSAK-MARTYNKIW
OLESIA TOUMINE

Piloting Coordinator
MARKIANA CYNCAR-HRYSCHUK

Piloting Teachers
BOHDAN BORUSZCZAK
XENIA SKRYPNYK BUBEL
ODARKA WOZNIAK
AUDREY GINDA
VERA LYTWYN
SIMON SENCHYSHYN

Adaptation of Texts
ODARKA WOZNIAK
DOMKA SAPIHA
KHRISTINA SHERMAN

Illustrators
OREST WASARAB
BARBARA HARTMANN
JORGOS ZARKADAS
HARRY SAVAGE

Copyeditor
HELEN CZAR

Typesetter
MARY CARLTON

BEST COPY AVAILABLE

За доступ до друкованих матеріялів
та за цінні поради
видавництво складає щиру подяку
керівникам і працівникам

Методичного кабінету української мови
при Канадському інституті українських студій в Альбертському університеті,

Українсько-канадського архіву-музею Альберти

та

Української книгарні в Едмонтоні.

Збірки текстів у цій серії:

Взаємини між людьми

Людська вдача

Хоробрість

Цікавитись незнаним

Readers in This Series:

Relationships

Human Nature

Courage

Fascination with the Unknown

Серія *Коляж 2* складається з чотирьох збірок україномовних текстів із багатою тематикою та в різних жанрах. Більшість текстів подаються у скороченому та адаптованому вигляді.

Збірки текстів розраховані на дві категорії учнів, а саме:

а) на україномовних підлітків, які живуть поза Україною;

б) на підлітків, які вивчають українську як другу мову і які пройшли відповідну підготовку (приблизно 1,600 годин формального навчання української мови).

Працюючи з текстами в серії *Коляж 2*, учні щоденно тренуватимуть потрібних умінь у читанні та поповнюватимуть свій запас слів і, таким чином, підготовлятимуться до читання неадаптованих текстів українською мовою.

BEST COPY AVAILABLE

ISBN 0-7785-0537-5

Printed by
Learning Resources
Distributing Centre
Production Division
Barrhead, Alberta
Canada, T0G 2P0

"Reaching Students Is What We're About"